

Eğitim Programları

MODERN DÖNEM İSLAM ÜLKELERİ

Amaç

Bu programın amacı, İslam ülkelerini tanımak, bu ülkeler hakkında çok yönlü ve sahil bilgiler edinerek derinlikli okumalara zemin oluşturmaktır. Okumalarda ülkeler sadece münferit olarak değerlendirilmeyip bölgesel değerlendirmelere de gereken önem verilmektedir. Böylece İslam dünyası ile ilgili eksik veya yanlış okumaların önüne geçilerek spesifik çalışmalar için sağlam bir zemin oluşturulmaktadır.

Yöntem

Haftalık olarak işlenecek programda yapılacak okumalar en az bir hafta önceden belirlenir. Yapılan okumalarda notlar tutulur ve tutulan notlar ders sırasında tartışmaya açılabilir. Okuma yapacak kişi, belirlenen okuma ödevinin yanı sıra fazladan okuma yapabilir ve konuyla alakalı yeni bir eser tespit ettiğinde gruptakilere tavsiye edebilir.

Coğrafi konum, coğrafya, tarih, demografi, ekonomi, siyasi yapı ve jeostratejik konum olmak üzere yedi başlık altında incelenen ülkeler ile ilgili öz ve çok yönlü bilgiler edinilir ve bu ülkeler arasında mukayeseler yapılır. Her ülkeyle ilgili ayrıntılı bir okuma fırsatı bulunamayacağından ülkeler hakkında belirli konular üzerinde yoğunlaşılır.

Sık sık haritalar ve infografiklerden yararlanarak konunun daha iyi anlaşılması ve somutlaştırılması sağlanır. Mümkünse konunun işleme sırasında dünya fiziki ve siyasi haritaları hazır bulundurulur. Temel eserde yer alan harita ve infografiklerin slayt vs. yollarla çalışma sırasında ortaya konması tavsiye edilir.

Tarafsızlığından ve doğruluğundan şüphe duyulan eserler ve bilgiler kullanılmamalıdır. Olabildiğince objektif değerlendirmelerle konuya yaklaşılmalıdır.

Çalışmanın sağlıklı bir biçimde işlenebilmesi için ders süresinin molalar ile birlikte en az 2 saat olması tavsiye edilir.

Çalışmanın sağlıklı bir biçimde yürütülebilmesi için çalışmada yer alacak kişilerin sayısının azami sınırının belirlenmesi önemlidir. Fazla kişi ile yapılan derslerde ortaya konulacak analiz ve fikirleri tartışmaya zaman kalmayabilir.

Çalışma grubuna, duruma göre daha az veya daha çok okuma verilebilir. Üniversite grubuna verilen ek okumalar lise grubuna verilmeyebilir.

Ülkeleri değerlendirirken ekonomi, tarih, coğrafya, jeostrateji gibi başlıkların değerlendirilmesinde metot eksikliği hissedilirse, bu yönde ek okumalar verilerek bu açık kapatılabilir.

Temel Kaynak

İbrahim Özhazar - İsa Elbinsoy, Modern Dönem İslam Ülkeleri, 3 cilt, Tire Kitap Bölgesel Okumalar:

Afrika

- Ahmet Emin Dağ, Afrika'da Müslüman Azınlıklar, İ.H.H.
- Guido Steinberg&Annette Weber, Afrika'da Cihatçılık: Yerel Sebepler, Bölgesel Büyüme, Uluslararası İşbirliği, Mart 2016, ORDAF
- Zekeriya Kurşun, Afrika'nın Asil Göçerleri: Tuaregler, Taş Mektep Yayın Atölyesi, ORDAF
- H. Zehra Kavak, Afrika Boynuzu'nda Sürdürülebilir Yaşam Arayışı, Ocak 2014, İNSAMER

Ortadoğu

- Ahmet Emin Dağ, Ortadoğu Çatışmaları, İ.H.H.

Orta Asya

- Saadettin Gömeç, Türk Cumhuriyetleri ve Toplulukları Tarihi, Akçağ Yayınları
- Mehmet Saray: Yeni Türk Cumhuriyetleri Tarihi, T.T.K.

Balkanlar

- Yusuf Korkmaz, Balkan Kriz Raporu, Temmuz 2016, İNSAMER
- Emin Emin, Balkanlar'da Göç Raporu, Eylül 2016, İNSAMER

1. HAFTA

ÜLKELERİ TANIMA

AMAÇ / KAZANIM

- Temel kaynakta yer alan İslam ülkeleri tanıtılır ve derslerde incelenecek ülkeler belirlenir. Programı işleme-ye yönelik değerlendirme metotları açıklanır ve geri kalan haftalarda aynı yöntemle devam edilir.

KAYNAKLAR

- İbrahim Özhazar İsa Elbinsoy, Modern Dönem İslam Ülkeleri, 3 cilt, Tire Kitap (Kitabın Tanıtımı, Giriş ve İçindekiler kısmından yararlanılabilir.)

2. HAFTA

KUZAY AFRIKA: CEZAYİR, LİBYA

AMAÇ / KAZANIM

- Sahip olunan petrol ve doğalgaz rezervlerinin bu ülkelere etkisi değerlendirilir.
- Libya'nın Kaddafi öncesi ve sonrası mukayese edilerek Arap Baharı üzerinde durulur.
- Bölge ülkelerinin sömürge geçmişi hakkında bilgi sahibi olunarak mukayeseli değerlendirmesi yapılır.

KAYNAKLAR

- MDİÜ, Cilt 1, Sh: 37-48, Sh: 61-76.
- Emrah Kekilli, Uluslararası Güçler Libya'da Ne İstiyor? Aralık 2014, ORDAF.
- Fatih Cangür, Günümüzde Orta Doğu ve Kuzey Afrika'daki Demokratik Hareketler: Libya ve Mısır Örnekleri, Yüksek Lisans Tezi.
- Mehmed Nuri Mahmud Naci, Trablusgarp: Hedefteki Ülke Libya'nın Tarihi, Tarihçi Kitabevi, İstanbul.
- Hayri Ömer, Libya'da Amazigler ve Siyaset, ORDAF.
- Emrah Kekilli, Libya'da İslamcı Hareketler, Ocak 2015, ORDAF.
- Wolfram Lacher, Libya'nın Güneyi ve Bölgesel İstikrarsızlık, ORDAF.
- Önal Gençosman, Cezayir'in Bağımsızlık Sürecinde Fransa'nın Yürüttüğü Siyaset ve Uygulamalar, Kara Harp Okulu Komutanlığı, Savunma Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2008.

3. HAFTA**KUZEY AFRİKA:
MISIR, SUDAN****AMAÇ / KAZANIM**

- Tarihi bağları kuvvetli bu iki ülkenin ortak tarihi anlaşılır.
- Sudan üzerinden ülkelerin bölünmesinin getirdikleri ve götördükleri incelenir.
- Mısır'da İhvan hareketinin yapısı ve diğer Müslüman ülkelere olan etkisi incelenir.

KAYNAKLAR

- MDİÜ, Cilt 1, Sh: 77-94, 95-108
- Doğan Özlem, 1990 Sonrası Nil Nehri Sularının Paylaşımı, Üç Kıyıdaş Ülke: Mısır, Sudan ve Etiyopya, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2010.
- Ali Bilgenoğlu, İngiliz Sömürgeciliğinin Mısır ve Sudan Örneğinde Karşılaştırmalı Bir Çözümlemesi, Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi.
- İsmail Numan Telci, "Mısır Değişim Girdabında Otoriter bir Rejim", Ortadoğu Çatışmaları, (Ed. Ahmet Emin Dağ), İstanbul: İNSAMER, Ocak 2015.
- Ali Bilgenoğlu, İngiliz Sömürgeciliğinin Mısır ve Sudan Örneğinde Karşılaştırmalı Bir Çözümlemesi, Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi.
- Fatih Cangür, Günümüzde Orta Doğu ve Kuzey Afrika'daki Demokratik Hareketler: Libya ve Mısır Örnekleri, Yüksek Lisans Tezi.

4. HAFTA**KUZEY AFRİKA:
FAS, TUNUS****AMAÇ / KAZANIM**

- Bu iki ülkenin diğer bölge ülkelerinden farklılık gösteren ekonomileri incelenir.
- Arap Baharı'nın başlangıcı hakkında bilgi sahibi olunur.

KAYNAKLAR

- MDİÜ, Cilt 1, Sh: 49-60, 109-124.
- Gülay Döner, Ortadoğu'da Büyük Çözüm İlk Kıvılcım: Tunus'ta Yase-min Devrimi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2014.
- Ruhayt Gülşah Erdem, Tunus'ta İslami Hareketlerin Yükselişi: El Nahda Örneği, Atılım Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2014.
- Ahmet Gökçen, Bir Sosyal Hareket Olarak Tunus'ta En-Nahda Hareketi ve 2011 Tunus Devrimi Üzerine Et-kileri, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 2015.
- Bülent Karaatlı, Tunus'ta Arap Baharı: Fransa'nın Tunus Yaşamına Etkisi Üzerinden Bir Değerlendirme, Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 2015.

5. HAFTA

SAHRA ALTI:
 BURKİNA FASO,
 ÇAD, KOMORLAR,
 NİJER, NİJERYA

AMAÇ / KAZANIM

- Bölgedeki Müslüman nüfus oranının üzerinde yapılan spekülasyonlar değerlendirilir.
- Bölgede yaşanan iç çatışmalar ve sebepleri üzerinde durulur.
- Boko Haram örgütü değerlendirilir.

KAYNAKLAR

- MDİÜ, Cilt 1, Sh: 127-138, 139-148, 189-198, 223-232, 233-246.
- Hanife Gökdemir, Komorlar Birliği, İNSAMER, Ocak 2017.
- Ahmet Kavas, "Nijer (Tarih, Ülkede İslamiyet)", TDV İA, Cilt 33, 2007.
- Zainab Ajoke Oshun, Hıristiyanlıktan İslam'a, İslam'dan Hıristiyanlığa Geçişin Psiko-Sosyal Sebepleri Nijerya Örneği Üzerine Bir Araştırma, Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2010.
- Kieran E. Uchehara, Afrika'daki Çatışmalarda Din Faktörü: Nijerya-Kaduna Örneği ile Bir Analiz, Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 2008.
- Ahmet Gökselel Uluer, Nijerya'da Silahlı Örgütler: Boko Haram ve Mend, A.Ü., S.B.E., Yüksek Lisans Tezi.
- Musa Umar, İslam'ın Nijerya Bölgesinde Yayılışı, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2013.

6. HAFTA

SAHRA ALTI:
 FİLDİŞİ SAHİLİ, GİNE,
 GİNE BİSSAU, SİERRA
 LEONE

AMAÇ / KAZANIM

- Bölge tarihi ve etnik gerçekleri dik-kate alınmadan çizilen sınırların ülke tarihlerine ve günümüze olan etkileri değerlendirilir.
- Bölgede Müslüman nüfus oranının üzerinde yapılan spekülasyonlar ir-delenir.
- Bölgede yaşanan iç çatışmalar ve sebepleri üzerinde durulur.

KAYNAKLAR

- MDİÜ, Cilt 1, Sh: 149-158, Sh: 169-180, Sh: 181-188, 257-270.
- Ramazan Kayan, Çağın Mus'ab'ı Musa Bangura (<http://www.anadoluplatformu.org/etkinlikler/1765>).
- Davut Dursun, "Fildişi Sahili (Tarih, Ülkede İslamiyet)", TDV İA, Cilt 13, 1996.
- www.birikimdergisi.com/birikim-yazi/4450/liberya-da-ozgur-luk-ve-olum-bir-ic-savasi-anlamak#.V5UgBLiLQ2w.
- www.deringisunce.org/2013/02/10/ozgur-birakilan-kolelerin-ulkesi-sierra-leone-2.

7. HAFTA

SAHRA ALTI:
GAMBİYA, MALİ,
MORİTANYA, SENEGAL

AMAÇ / KAZANIM

- Bölge ülkelerinin sömürge geçmişi hakkında bilgi sahibi olunarak mukayeseli değerlendirmesi yapılır.
- Sömürge öncesi bölgede kurulmuş olan devletler üzerinde durulur.

KAYNAKLAR

- MDİÜ, Cilt 1, Sh: 159-168, 199-212, Sh: 213-222, 247-256.
- Abdullah İbrahim, Gambiya Krizi, Nisan 2017, ORDAF.
- Ahmet Kavas, "Mali", TDV İA, Cilt 27, 2003.
- Ekrem Köse, Senegal'de Türkiye ve Türk Algısı, Turgut Özal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2016.
- Güray Alpar, Türkiye'nin Afrika Ülkeleri ile İlişkilerini Geliştirmesinde Gambiya Modeli, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi.
- Davut Dursun, "Gambia (Tarih ve İslamiyet)", TDV İA, Cilt 13, 1996.

8. HAFTA

DOĞU AFRİKA:
CİBUTİ, ERİTRE,
ETİYOPYA, SOMALİ

AMAÇ / KAZANIM

- Son derece önemli bir jeostratejik konuma sahip Doğu Afrika ülkelerinin ekonomisi ve dünya için taşıdığı stratejik değer incelenir.
- Bölge Ülkelerinin Tarihi bağları ve sömürge geçmişi incelenir.
- Toplumsal ayrışmalar ve çatışmalar incelenir.
- KAYNAKLAR
- MDİÜ, Cilt 1, Sh: 271-272, 283-292, 293-304, 305-318.
- Hümeyra Coşar, Etiyopya-Somali Arasındaki Ogaden Sorunu, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ortadoğu ve Afrika Çalışmaları Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi.
- Özlem Doğan, 1990 Sonrası Nil Nehri Sularının Paylaşımı, Üç Kıyıdaş Ülke: Mısır, Sudan ve Etiyopya, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2010.
- Levent Öztürk, "Etiyopya", TDV İA, 1995, Cilt 11.
- Yusuf İbrahim Hashi, Somali'de Osmanlı Hakimiyeti (1850-1916), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2015.
- Davut Dursun, "Eritre", TDV İA, Cilt 11, 1995.

9. HAFTA

BALKANLAR: ARNAVUTLUK, BOSNA- HERSEK, KOSOVA

AMAÇ / KAZANIM

- Avrupa'da çoğunluğunu Müslümanların oluşturduğu ülkeler öğrenilir.
- Osmanlı bakiyesi olan ülkeler öğrenilir.
- Gayrimüslimler ile birlikte yaşayan Müslüman topluluklar öğrenilir.
- Uzun yıllar komünizm etkisinde kalmış ve komünizm sonrası sorunlarla yüzleşen ülke ve topluluklar hakkında bilgi edinilir.
- KAYNAKLAR
- MDİÜ, Cilt 2, Sh: 11-46.
- Yusuf Korkmaz, Balkan Kriz Raporu, Temmuz 2016, İNSAMER
- (http://insamer.com/tr/balkan-kriz-raporu_336.html).
- Emin Emin, Balkanlar'da Göç Raporu, Eylül 2016, İNSAMER
- (http://insamer.com/tr/balkanlar-da-goc-raporu_360.html).
- Ali Özkan, Enver Hoca Dönemi Arnavutluk, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Ana Bilim Dalı, Doktora Tezi.
- İbrahim Atalay, "Bosna Hersek", Dünya Coğrafyası, İstanbul: İnkilâp Kitapevi, 2011.
- Cemile Tekin, Bosna-Hersek Kaynaklarına Göre Yugoslavya'nın Dağılmasından Sonra Bosna-Hersek Federasyonu'nun Kurulması, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 2011.
- Münir Aktepe, "Kosova", TDV İA, 2002, Cilt 26.

10. HAFTA

ORTA ASYA: KAZAKİSTAN, KIRGIZİSTAN, TACİKİSTAN

AMAÇ / KAZANIM

- Eski SSCB ülkelerinin yüzleştği sorunlar incelenir.
- Türk dünyası hakkında hem tarihi hem de güncel bilgiler elde edilir.

KAYNAKLAR

- MDİÜ, Cilt 2, Sh: 63-74, Sh: 75-86, 119-130.
- Ulanbek Döölötov, Kırgızistan'ın Demokratik Sürece Geçışı, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2004.
- Saadettin Gömeç, Türk Cumhuriyetleri ve Toplulukları Tarihi, Ankara: Akçağ Yayınlar, 4. Baskı, 2011.
- Lazzat Auyessova, Kazakistan'da Sovyet Siyaseti, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2010.
- Salih Akdoğan, Orta Asya'da Radikal İslam-Tacikistan Örneği, Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2014.

11. HAFTA**ORTA ASYA:
KKTC, TÜRKİYE****AMAÇ / KAZANIM**

- İmparatorluktan ulus devlete geçmiş bir ülkenin yaşadığı sorunlar öğrenilir.
- İçinde bulunduğumuz ülke hakkında hem tarihi hem güncel çok yönlü malumat sahibi olunur.
- Uluslararası camiada resmi olarak tanınmayan K.K.T.C.'nin yaşadığı siyasi ve ekonomik sıkıntılar öğrenilir.

KAYNAKLAR

- MDİÜ, Cilt 2, Sh: 75-86, 131-156.
- Abdülkerim Özaydın, "Türk, Tarih, Türkler'in İslamîyet'i Kabulü", TDV İA, Cilt 41, 2012.
- Serhan Şansal, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin Ekonomik Yapısı ve Türkiye ile Ekonomik İlişkileri, Marmara Üniversitesi, Ortadoğu Araştırmaları Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2007.
- Filiz Köksal, Türk Basınında Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin Kuruluşu, Celal Bayar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2007.
- Rüştü Yılmaz, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde Devletleşme Süreci ve Türkiye (1974-2012), Ankara Üniversitesi, Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü, Doktora Tezi, 2014.
- Ahmet Tezel, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin Devlet Olarak Kıbrıs Sorununun Çözümüne Etkisi, Kadir Has Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2008.
- Cevdet Küçük, "Türkiye Tarih", TDV İA, Cilt 41, 2012.
- Erik Jan Zürcher, Modernleşen Türkiye'nin Tarihi, İletişim Yayınları

12. HAFTA**ORTA ASYA:
AZERBAYCAN,
ÖZBEKİSTAN,
TÜRKMENİSTAN****AMAÇ / KAZANIM**

- Eski SSCB ülkelerinin yüzleştigi sorunlar incelenir.
- Türk Cumhuriyetlerinin yeraltı ve yer üstü kaynaklarının kullanımının değerlendirilmesi hakkında bilgi edinilir.
- Türk dünyası hakkında hem tarihi hem de güncel bilgiler elde edilir.

KAYNAKLAR

- MDİÜ, Cilt 2, Sh: 51-62, Sh: 105-118, 157-168.
- H. Zehra Kavak, 25. Yıl Dönümünde Hocalı Katliamı, Şubat 2017, İHH İnsani ve Sosyal Araştırmalar Merkezi.
- Orhan Çeltikçi, Azerbaycan Cumhuriyeti Siyasi Tarihi, TURAM-SAM (Turan Stratejik Araştırmalar Derneği), 2009.
- Hocalı Katliamının 13. Yıldönümü, Avrasya Stratejik Araştırmalar Merkezi, 25 Şubat 2005, alıntılama tarihi 11.04.2016.
- Ali Özcan, Türkmenistan Cumhuriyeti, Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2014.
- Durmuş Tatlılıoğlu, "Türkmenistan'da Sosyo-Ekonomik Yapı ve Dini Hayat Konusu", eskidergi.cumhuriyet.edu.tr/makale/256.pdf.
- Erman Çığır, Özbekistan'da Demografik Yapısı, Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2010.
- Saadetin Gömeç, "Özbekistan", Türk Cumhuriyetleri ve Toplulukları Tarihi, Ankara: Akçağ Yayınları, 4. Baskı, 2011.

13. HAFTA
**GÜNEY ASYA:
 AFGANİSTAN, BANGLADEŞ,
 PAKİSTAN**
AMAÇ / KAZANIM

- Bölgede uyuşturucu kullanımı ve buna bağlı toplumsal sorunlar değerlendirilir.
- Sovyet ve ABD işgali sonrası bölgede yaşanan değişimler üzerinde durulur.
- Bölgedeki aşırı nüfus artışının bölge halkı ve devletleri üzerindeki etkileri tartışılır.
- Sınır çatışmalarının tarihselliği üzerinde durulur.

KAYNAKLAR

- MDİÜ, Cilt 2, Sh: 169-174, 175-192, 193-207.
- Mervenur Lüleci Karadere, Afganistan: Asya'daki Stratejik Çıkılmaz, Ağustos 2015, İNSAMER.
- Babor Haya, Uluslararası Alanda 11 Eylül Sonrası Afganistan, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- Abdulghani Aydın, Afganistan'da Taliban Hareketinin Ortaya Çıkışı ve Mezhebi Görüşleri, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- Mohammad Khalid Ataei, Pakistan ve Köktenci Akımlar: Pakistan'ın Afganistan Politikasında Köktencilik'in Yeri, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2014.
- Cengiz Topel Mermer, Siyasal Bütünlük ve Bölgesel Sorunları Açısından Pakistan, Beykent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2010.

14. HAFTA
**GÜNEY DOĞU ASYA:
 ENDONEZYA, MALDİVLER,
 MALEZYA**
AMAÇ / KAZANIM

- Bölge ülkelerinin ekonomik yapısı ve geleceği üzerinde durulur.

KAYNAKLAR

- MDİÜ, Cilt 2, Sh: 219-232, 233-242, 243-254.
- Syed Muhammad Naquib Al-Attas, "Endonezya (Tarih)", TDV İA, Cilt 11, 1995.
- Esra Sözalmaç, İslam Medeniyetinin Yaşadığı Krizlere Malezyalı Müslümanlardan Tepkiler, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Medeniyetler İttifakı Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2014.

15. HAFTA**ORTADOĞU:
FİLİSTİN, LÜBNAN, ÜRDÜN****AMAÇ / KAZANIM**

- İsrail'in kurulması sonrası bölgede değişen dengeler tartışılır.
- Bölge ülkelerinin kurulmasında ve yönetilmesinde emperyalist ülkelerin rolü ve çıkarları üzerinde durulur.
- Filistin sorununun tarihsel bağlamına değinilir.

KAYNAKLAR

- MDİÜ, Cilt 3, Sh: 11-16, 67-86, 107-118.
- Fahri Danış, 2006 Savaşı'ndan Günümüze Lübnan'daki Siyasi Tablo, Aralık 2016, İNSAMER.
- Ahmet Emin Dağ, FilistinOrtadoğu Çatışmalarının Özü Ortadoğu Çatışmaları, İ.H.H.
- Ahmet Bağlıoğlu, "Lübnan'ın Tarihsel Dokusu ve Yönetim Anlayışındaki Mezhebî Etkiler", İlahiyat Fakültesi Dergisi, 13:1, 2008.
- Münür Bilgili, Doğu Akdeniz Kıyısında (Suriye, Lübnan, İsrail) Yaşanan Göçler ve Devlet Oluşum Süreçlerine Etkileri, Marmara Üniversitesi, Ortadoğu Araştırmaları Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2006.
- Abdülğani Bozkurt, "Hizbullah'ın Lübnan'da Kuruluşu ve Popülaritesinin Sebepleri", Tarih Okulu Dergisi, S. XVII.

16. HAFTA

ORTADOĞU: IRAK, İRAN, SÜRİYE (2 HAFTA)

AMAÇ / KAZANIM

- Bölgede yaşanan çatışmalardaki mezhep faktörü üzerinde durulur.
- Bölge ülkeleri üzerinden yürütülmeye çalışılan sömürge siyasetinin tarihi ve bugünü üzerinde durulur.
- İran modernleşmesi ve İslam devrimi üzerinde durulur.
- ABD'nin Irak işgali üzerinde durulur.
- Bölgede etnik çatışmalar ve değişen sınırlar değerlendirilir.
- Bölgedeki mülteci sorunu ele alınır.

KAYNAKLAR

- MDİÜ, Cilt 3, Sh: 17-30, 31-44, 87-106.
- Zekeriya Kurşun, Irak'taki Gelişmelere Nasıl Bakmalıyız? Ocak 2014, ORDAF.
- Yasemin Konukçu, İran'ın Enerji Kaynakları ve Küresel Rekabet, Ağustos 2017, ORDAF.
- Ahmet Emin Dağ, Suriye: Küresel ve Bölgesel Kaostan Beslenen İç Savaş, Temmuz 2015, İNSAMER.
- Asaad Hamid Sulaiman Ahmet Emin Dağ, Irak Raporu Ağustos 2015, İHH İnsani ve Sosyal Araştırmalar Merkezi.
- Ervand Abrahamian, Modern İran Tarihi, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Levent Ak, ABD'nin Irak Savaş Stratejisinin İncelenmesi (2003-2010), Harp Akademileri Komutanlığı, Stratejik Araştırmalar Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2010.
- Hussein Abbas Ali Mohammed Aslan, Kraliyet Devrinde Irak'ın Etnik Yapısı ve Siyasi Oluşumlar, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2009.
- Asra Sayhood, 1917-1932 Dönemi Irak Yönetimi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2009.
- Berna Gürkaş, Bölgesel Bir Güç Olarak İran'ın Jeopolitik Konumu, Marmara Üniversitesi, Ortadoğu Araştırmaları Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2007.
- Mehmet Kaya, Türk-İran İlişkileri (1923-1938), Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 2004.
- Emre Kurt, İran Devrimi ve Sonuçları, Ankara, 2012.
- Nevin Yazıcı, Suriye Siyasi Tarihi, <http://www.21yyte.org/tr/arastirma/suriye/2012/05/29/6619/suriye-siyasi-tarihi>,
- Fatih Özyılmaz, İslam'ın Suriye'ye Yayılışı, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, SBE, 2010.

17. HAFTA**ORTADOĞU:**

IRAK, İRAN, SÜRİYE
(2 HAFTA)
AMAÇ / KAZANIM

- Bölgede yaşanan çatışmalarda mezhep faktörü üzerinde durulur.
- Bölge ülkeleri üzerinden yürütülmeye çalışılan sömürge siyasetinin tarihi ve bugünü üzerinde durulur.
- İran modernleşmesi ve İslam devrimi üzerinde durulur.
- ABD'nin Irak işgali üzerinde durulur.
- Bölgede etnik çatışmalar ve değişen sınırlar değerlendirilir.
- Bölgedeki mülteci sorunu ele alınır.

KAYNAKLAR

- MDİÜ, Cilt 3, Sh: 17-30, 31-44, 87-106.
- Zekeriya Kurşun, Irak'taki Gelişmelere Nasıl Bakmalıyız? Ocak 2014, ORDAF.
- Yasemin Konukçu, İran'ın Enerji Kaynakları ve Küresel Rekabet, Ağustos 2017, ORDAF.
- Ahmet Emin Dağ, Suriye: Küresel ve Bölgesel Kaostan Beslenen İç Savaş, Temmuz 2015, İNSAMER.
- Asaad Hamid Sulaiman Ahmet Emin Dağ, Irak Raporu Ağustos 2015, İHH İnsani ve Sosyal Araştırmalar Merkezi.
- Ervand Abrahamian, Modern İran Tarihi, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Levent Ak, ABD'nin Irak Savaş Stratejisinin İncelenmesi (2003-2010), Harp Akademileri Komutanlığı, Stratejik Araştırmalar Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2010.
- Hussein Abbas Ali Mohammed Aslan, Kraliyet Devrinde Irak'ın Etnik Yapısı ve Siyasi Oluşumlar, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2009.
- Asra Sayhood, 1917-1932 Dönemi Irak Yönetimi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2009.
- Berna Gürkaş, Bölgesel Bir Güç Olarak İran'ın Jeopolitik Konumu, Marmara Üniversitesi, Ortadoğu Araştırmaları Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2007.
- Mehmet Kaya, Türk-İran İlişkileri (1923-1938), Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 2004.
- Emre Kurt, İran Devrimi ve Sonuçları, Ankara, 2012.
- Nevin Yazıcı, Suriye Siyasi Tarihi, <http://www.21yyte.org/tr/arastirma/suriye/2012/05/29/6619/suriye-siyasi-tarihi>,
- Fatih Özyılmaz, İslam'ın Suriye'ye Yayılışı, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, SBE, 2010.

18. HAFTA

KÖRFEZ ÜLKELERİ VE ARAP YARIMADASI: BAHREYN, BAE, KATAR, KUVEYT

AMAÇ / KAZANIM

- Bölge ülkelerinin zenginlik kaynakları üzerinde durulur.
- Hızlı ekonomik gelişmenin olumlu ve olumsuz yönleri değerlendirilir.

KAYNAKLAR

- MDİÜ, Cilt 3, Sh: 119132, 133-142, 143-152, 153-164.
- Sümeyra Çayan, Türkiye-Bahreyn, Birleşik Arap Emirlikleri, Katar, Kuveyt Ticari İlişkileri, Yüksek Lisans Tezi.

19. HAFTA

KÖRFEZ ÜLKELERİ VE ARAP YARIMADASI: SUUDİ ARABİSTAN, UMMAN, YEMEN

AMAÇ / KAZANIM

- Yemen'de yaşanan iç savaşın tarihi arka planı üzerinde durulur.
- Umman ve Yemen'in bölge ülkelerine göre daha fakir olmasının sebepleri değerlendirilir.
- Suudi Arabistan'ın bölge ülkeleri üzerindeki etkileri ve ABD ile iş birliğinin tarihçesi değerlendirilir.

KAYNAKLAR

- MDİÜ, Cilt 3, Sh: 165-184, 185-196, 197-212.
- Zekeriya Kurşun, Kuruluş Aşamasından Çıkamayan Yemen'de Savaş, Mart 2015, ORDAF.
- Riad Domazeti, Suudi Arabistan-ABD İlişkileri, Ocak 2017, İNSAMER.
- Emre Yıldırım, Yemen: Ortadoğu'nun Taşrasındaki Çatışma, Mart 2015, İNSAMER.
- Mervener Lülecı Karadere, Suudi Arabistan ve Ortadoğu'daki Varlık Mücadelesi, Ağustos 2015, İNSAMER.
- Orhan Ateş, Günümüz Umman İbâdiyyesi, Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 2007.
- Ömer Faruk Kulalı, 2000 Yılından Sonra Türkiye'nin Dış Ticaretinde Birleşik Arap Emirlikleri, Kuveyt, Suudi Arabistan'ın Yeri ve Geleceği, Marmara Üniversitesi, Ortadoğu Araştırmaları Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2010.
- Kadir Türk, Mısır ve Suudi Arabistan'ın Ekonomik Yapıları ile Karşılıklı Ekonomik İlişkilerinin Değerlendirilmesi, Marmara Üniversitesi, Ortadoğu Araştırmaları Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2006.

20. HAFTA**EK ÜLKELER:**
ÇİN VE DOĞU TÜRKİSTAN**AMAÇ / KAZANIM**

- Çin'deki Müslümanların İslam ile nasıl ve ne zaman tanıştığını öğrenilir.
- Doğu Türkistan'ın tarihi, Çin için önemi ve halkının günümüzdeki durumu öğrenilir.

KAYNAKLAR

- MDİÜ, Cilt 3, Sh: 215-244.
- Hür Doğu Türkistan Sempozyumu, İlmî Toplantılar Serisi 05, 2010 İHH.
- Cemil Lee Hee-Soo, "Çin, Ülkede İslamiyet", TDV İA, Cilt 8, 1993.

21. HAFTA**EK ÜLKELER:**
RUSYA VE ÇEÇENİSTAN**AMAÇ / KAZANIM**

- Rusya'daki Müslümanların İslam ile nasıl ve ne zaman tanıştığını öğrenilir.
- Rusya'da yaşayan Müslümanlar ve Müslümanların yaşadığı özerk bölgeler hakkında temel bilgiler edinilir.
- Çeçenistan tarihi, bağımsızlık mücadelesi üzerinde durulur.

KAYNAKLAR

- MDİÜ, Cilt 3, Sh: 245-262.
- Mervenur Lüleci Karadere, Rusya ve Bölge Müslümanları: Tarihten Günümüze İlişkiler, Ocak 2017, İNSAMER.
- Ezgi Köse, Çeçenistan: Bir Var Olma Mücadelesi, Gazi Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü, Yüksek Lisans Tezi.
- Mithat Bereket, Pusula Programı, 1996 <https://www.youtube.com/watch?v=lvNGeWlpROU&t=242s>.

22. HAFTA
EK ÜLKELER:
HİNDİSTAN VE KEŞMİR
AMAÇ / KAZANIM

- Hindistan'daki Müslümanların İslam ile nasıl ve ne zaman tanıştığı öğrenilir.
- Keşmir sorununun dünü ve bugünü hakkında bilgi edinilir.

KAYNAKLAR

- MDİÜ, Cilt 3, Sh: 263-270.
- Mervener Lülecı Karadere, Hindistan Müslümanları, Aralık 2016, İNSAMER
- Bayur, Yusuf Hikmet, Hindistan Tarihi, Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları, 1946.
- Ali Erhan Ertan, Çözumsuzlüğün Çözüm Haline Geldiğı Topraklar: Keşmir Bölgesi, Stratejik Düşünce Enstitüsü, 26 Eylül 2009.

23. HAFTA
İSLAM DÜNYASI
HAKKINDA GENEL
DEĞERLENDİRME
AMAÇ / KAZANIM

- Okumalar sonucunda elde edilen bilgiler ışığında İslam dünyası genel olarak değerlendirilir ve sorunlara çözüm önerileri getirilir.

KAYNAKLAR

- MDİÜ Genel ve Bölgesel Değerlendirmeler üzerinden

24
İSLAM DÜNYASI
HAKKINDA GENEL
DEĞERLENDİRME
AMAÇ / KAZANIM

- Okumalar sonucunda elde edilen bilgiler ışığında İslam dünyası genel olarak değerlendirilir ve sorunlara çözüm önerileri getirilir.

KAYNAKLAR

- MDİÜ Genel ve Bölgesel Değerlendirmeler üzerinden

